

25/11-2011

NON-PROFIT. Utveckla välfärden utan vinst

LÅT MÅNGFALDEN inom välfärdsområdet blomma, men håll giriga riskkapitalister borta från den arenan. Var sak har sin plats.

Företag som har som främsta och enda mål att göra vinst ska vi inte ha inom vård, omsorg och skola. Där behövs långsiktighet och trygghet. I sin iver att av ideologiska skäl privatisera det mesta har alliansregeringen ett tungt ansvar för den situation som uppkommit.

Kvaliteten kan utvecklas ytterligare inom vård, omsorg och skola. Allt är inte guld som glimmar, ens i den offentligt drivna välfärden. Det är viktigt att i den uppkomna situationen inte glömma bort att en bättre välfärd för de många människorna är målet - inte systemen i sig. Vår uppgift måste vara att bygga en bättre framtid, och lära av den historia vi har.

Sverige har en av världens mest privatiseringsvänliga lagstiftningar med mycket dålig kontroll över de privata utförare som utför uppdrag i svensk välfärdssektor. Att privata företag faller i sitt uppdrag och utsätter människor för vanvård är givetvis oacceptabelt.

Det är dock viktigt att i denna situation inte idyllisera den kommunala och landstingskommunala välfärden. Här finns också kvalitetsbrister. Som kristna socialdemokrater menar vi att det nu är läge att lyfta debatten till en ny nivå.

VI VILL ÖPPNA dörren till utveckling i välfärdssektorn utan vinstintresse. Hur kan vi då göra det? En väg är att skapa möjligheter för en ny företagsform som inte får ge vinst till sina ägare, utan är helt inriktade på den uppgift

Vi kristna socialdemokrater vill låta fler människor bidra med lösningar i välfärden, utan att som idag ensidigt gynna riskkapitalister och vinstjagare på en marknad.

de satts att sköta. Det brukar kallas non-profit, icke-vinst.

Ett av skälen till att Sverige har drabbats så hårt av privatiseringens effekter är just att det inte sedan tidigare funnits någon tradition från folkrörelser, personalkooperativ och brukarkooperativ inom välfärden.

I stället har sökandet efter mångfald inom välfärden lett till en stor koncentration av några få privata aktörer, som har betydligt högre lönsamhet än privata företag normalt har.

Det gäller äldreomsorgen, apoteken och skolorna där stora internationella aktörer tagit över och driver verksamheter med mycket liten risk, gör stora vinster och säljer dyrt.

NON-PROFIT ÄR däremot vanligt i andra länder. I Sverige ger nuvarande regelverk för non-profit inte tillräckliga möjligheter att delta i upphandlingar på rimliga villkor. Sådana företag skulle dock genom att vara befriade från vinstjakt genom blöjvägande kunna bidra med engagemang och kunskap. Vi behöver mer kraftfullt stödja utvecklandet av nya idéer om hur välfärden kan bli bättre och mer effektiv, både för dess brukare och dess personal.

Om vi inför en ny företagsform så kan vi ställa krav i upphandlingar på ett annat sätt. Då blir bland annat kost-

nadsaspekten i upphandlingsförandet inte ensamt lika avgörande.

Kraven på sådana företag måste också vara att de är öppna för demokratisk insyn och tillämpar meddelarfrihet. Överskott ska användas inom företaget - för investeringar och andra förbättringar av den tjänst företaget arbetar med.

Med non-profit-företag skulle folkrörelse-Sverige - som det en gång fungerade - åter kunna ta en rättmätig plats i välfärdsbygget. Personalkooperativ och brukarkooperativ skulle få tydliga spelregler, som gav dem möjligheter att fokusera på verksamheten på samma villkor som andra aktörer.

Personal med egna idéer skulle i ökad och verklig mening få vara med och bygga en bättre välfärd.

Vi kristna socialdemokrater vill låta fler människor bidra med lösningar i välfärden, utan att som idag ensidigt gynna riskkapitalister och vinstjagare på en marknad. Inför en ny företagsform, non-profit, som kan vara med i upphandlingar och vårdval!

Jonas Magnusson (S)

landstingsledamot

Thomas Strand (S)

riksdagsledamot

Ledamöter i förbundsstyrelsen för Socialdemokrater för tro och solidaritet (före detta Broderskapsrörelsen)